Lieta Nr. C73635322
ECLI:LV:ZRT:2023:0323.C73635322.4.S

SAĪSINĀTS SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2023.gada 23.martā

Zemgales rajona tiesa tiesnese K.Konderko
izskatīja rakstveida procesā vienkāršotās procedūras civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja/pers. B/ cēlusi tiesā prasību vienkāršotajā procedūrā pret atbildētāju /pers. C/, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus savam uzturam apmērā kāds atbilst valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēram. Norāda, ka prasītāja pēc pilngadības sasniegšanas studē augstākajā izglītības iestādē pilna laika klātienē. Lūgusi lietu izskatīt tiesas sēdē.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu.

[2] Atbildētājs rakstiski paskaidrojis, ka prasību neatzīst.

[2.1] Prasītāja sniegusi atsauksmi sakarā ar atbildētāja paskaidrojumu.

[3] Ņemot vērā, ka likums noteicis vienkāršotas procedūras civillietu izskatīšanas kārtību rakstveida procesā un šādā procesuālā kārtībā ir nodrošinātas pušu tiesības sniegt paskaidrojumus, iebildumus, atsauksmes rakstveidā, iesniedzot attiecīgus pierādījumus, tiesa atzīst, ka arī šāda procesuāla kārtība nodrošina puses tiesības uz taisnīgu tiesu, jo tāda lietas izskatīšanas kārtība noteikta ar Civilprocesa likuma normām. Tāpēc prasītājas norādītais iemesls lūgumam (lietas lapa 6), lai mutiski varētu izteikt savas prasības būtību, nevar būt iemesls lietas izskatīšanai tiesas sēdē. Tiesas izpratnē puses procesuālo tiesību un pienākumu īstenošana ir pietiekami nodrošinātas rakstveida procesā, kas nav pretrunā taisnīgas tiesas izpratnei, jo tādu lietas izskatīšanas kārtību noteicis likums. Tāpēc nav nepieciešams lietu iztiesāt tiesas sēdē un lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[4] Izvērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[5] Tā kā lieta pakļauta vienkāršotās procedūras tiesvedības kārtībai, tiesa atzīst, ka lietā, ievērojot Civilprocesa likuma 194.panta pirmās daļas 3.punktu, taisāms saīsināts spriedums.

[5.1] Tiesa atzīst, ka prasītājas prasība par uzturlīdzekļu piedziņas prasījumu ir pārbaudīta un pamatota ar Civillikuma 172.,173.pantu,179.pantu, kā arī piemērojot Civilprocesa likuma 5.panta piekto daļu pēc analoģijas ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", Ministru kabineta 2015. gada 24.novembra noteikumu Nr.656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu attiecībā uz uzturlīdzekļu apmēra noteikšanu, kā arī ar likuma "Par valsts pensijām" 19.panta ceturtajā daļā noteikto par personām, kuras uzskatāmas par darbnespējīgām, proti personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās mācās vai studē vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs, koledžās vai augstskolās pilna laika klātienē, izņemot laiku, kad persona ir pārtraukusi studijas.

[6] Tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi 186EUR ik mēnesi, kas ir atbilstoši 30% no valstī noteiktās minimālās darba algas. Lai gan nav noteikts minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kāds vecākam jāmaksā bērnam pēc pilngadības sasniegšanas, tiesa atrod, ka nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu pilngadīga bērna uzturam atbilstošu noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēram piemērojami tie paši principi, kas attiecībā uz nepilngadīgu bērnu pamatvajadzību nodrošināšanai. Līdz ar to, nepiemērojot tieši norādītos Ministru kabineta noteikumus, tiesa ar tiem pamato viedokli uzturlīdzekļu apmēra, kādu pienākums sniegt atbildētājam, noteikšanai.

[7] Tiesa atzīst, ka personas tiesības sakarā ar uzturlīdzekļu kā ik mēneša regulāru maksājumu saņemšana tiesā tiek aizsargāta no prasības celšanas brīža. Kā arī atzinis Senāta Civillietu departaments, saskaņā ar Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, uzturlīdzekļi piedzenami no brīža, kad prasība celta tiesā. Šādi principi piemērojami arī bērna celtajai prasībai pret vecāku.

[7.1] Tā kā izziņa no augstākās mācību iestādes (lietas lapa 11) izsniegta 2022.gada 7.novembrī, tad secināms, ka prasības iesniegšanas laikā 2022.gada 11.novembrī prasītājai jau pastāvēja apstākļi par to, ka viņa studē augstskolā pilna laika klātienē, kas nozīmē, ka likuma "Par valsts pensijām" 19.panta ceturtās daļas izpratnē prasītāja ir uzskatāma par darbnespējīgu. Uzturlīdzekļi no atbildētāja piedzenami sākot no 2022.gada 11.novembra – no brīža, kad prasība iesniegta tiesā.

[8] Tiesa uzskata, ka likumā noteiktais kritērijs uzturlīdzekļu došanas pienākumam, kas saistīts ar laiku, kad bērns pats sevi spēs apgādāt (Civillikuma 179.panta pirmā daļa), saistāms ar konkrētiem konstatējamiem apstākļiem, kas ir par pamatu dēļ, kā persona nevar sevi apgādāt un šajā lietā šie apstākļi ir augstākās izglītības iegūšana augstskolā pilna laika klātienē, sakarā ar ko mācības nav savienojamas ar ienākumu gūšanu. Tādējādi uzturlīdzekļu došanas pienākums nosakāms līdz laikam, kad konkrētie apstākļi, dēļ kā prasītāja pati nevar sevi apgādāt, beigsies. Tiesa uzskata, ka konkrēta uzturlīdzekļu došanas laika noteikšana pamatojama arī ar to, ka spriedumam jābūt saprotamam un izpildāmam. Bez tam, pabeidzot augstskolu, parasti personas vecums sakrīt ar likuma "Par valsts pensijām" 19.pantā reglamentēto, ka par darba nespējīgām personām uzskatāmi bērni, kuri mācās vidējās vai augstākās mācību iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem. Tādējādi tiesa laiku, kad persona pats sevi spēs apgādāt, nosaka līdz mācību pabeigšanai augstskolā konkrētā mācību programmā.

[9] Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvota, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, tad saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja valsts labā piedzenama būtu piedzenama valsts nodeva, saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa, no kuras ir aprēķināms maksājamās valsts nodevas apmērs prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā gadījumā ir 2232EUR (186EUR x 12 mēneši). Par šādu naudas summā novērtējamu prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1. punkta „b" apakšpunktu, ir maksājama valsts nodeva 323,92EUR.

[9.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 40.panta pirmo daļu un 42.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2022.gada 11.janvāra noteikumiem Nr. 20 "Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" no atbildētāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13EUR (lietas lapa 2), kas ir izdevumi par tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu, piegādāšanu un izsniegšanu lietā.

[9.2] Izvērtējot lietas apstākļus, atbildētāja ienākumus, apgādājamo skaitu (lietas lapa 26-55), tiesa piemērojot Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, atzīst, ka atbildētājs daļēji atbrīvojams no tiesas izdevumu samaksas par labu valstij, nosakot, ka no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13EUR.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta pirmo daļu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93., 97.pantu, 189.-195., 250.^{25}pantu, 250.^{27}pantu

nosprieda

Prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 186EUR ik mēnesi, sākot no 2022.gada 11.novembra par laiku kamēr /pers. B/ studē /nosaukums/ pilna laika klātienes profesionālā bakalaura studiju programmā līdz studiju pabeigšanai, uzturlīdzekļu summu, ieskaitot /pers. B/ bankas kontā /numurs/.

Atbrīvot daļēji /pers. C/ no tiesas izdevumu samaksas par labu valstij.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 13EUR (trīspadsmit *euro*), kas ieskaitāmi kontā - saņēmējs Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, noteikt pienākumu samaksu apliecinošu dokumentu vai paziņojumu par samaksu iesniegt Zemgales rajona tiesā (Jelgavā), izskaidrot, ka ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu nesamaksas gadījumā pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa tiks sagatavots izpildu raksts un nodots piespiedu izpildei.

Noteikt /pers. C/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu par labu valstij 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saīsināts spriedums nav pārsūdzams. Puses desmit dienu laikā no saīsināta sprieduma sastādīšanas datuma – 2023.gada 23.marta var iesniegt tiesā sprieduma sastādīšanas lūgumu. Ja puse būs iesniegusi sprieduma sastādīšanas lūgumu, sprieduma noraksts būs pieejams tiešsaistes sistēmā 2023.gada 24.aprīlī, pretējā gadījumā saīsināts spriedums stāsies likumīgā spēkā.

Tiesnese K.Konderko